

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

ΟΓΔΟΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ, VIII:

**ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αθήνα, 14 και 15 Απριλίου 2011

Αμφιθέατρο Ι. Δρακόπουλος
Κεντρικό κτίριο Πανεπιστημίου Αθηνών
Πανεπιστημίου 30

Πέμπτη, 14 Απριλίου 2011

Πρωινή Συνεδρία

ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΕΔΙΟΥ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Προεδρία: Χ. Ντούμας - Α. Λαιμού

9.15' - 9.30' : Έναρξη του Συμποσίου, Χαιρετισμοί.

9.30' -10.00' : Π. Βαλαβάνης, *Αρχαία και σύγχρονα ημερολόγια. Συστήματα και τρόποι για τη μέτρηση του χρόνου.*

10.00' -10.15' : Α. Παπαδημητρίου-Γραμμένου, Π. Γεωργίου-Γκέκα, Π. Πετρίδης, *Κοτρώνι Καπανδριτίου Αττικής : Απολογισμός πενταετίας 2005-2009.*

10.15' -10.30' : Ε. Μαντζουράνη, *Η ανθρώπινη παρουσία και δράση στο λακωνικό τοπίο: Έρευνα επιφανείας στην περιοχή των αρχαίων Βοιών.*

10.30' -10.45' : Γ. Παπαθεοδώρου[#], Μ. Γεραγά[#], Ε. Μαντζουράνη, *Παλαιογεωγραφική ανάπλαση του κόλπου της Νεάπολης (ΝΑ Πελοπόννησος) με χρήση μεθόδων θαλάσσιας γεωφυσικής διασκόπησης: Προκαταρκτικά αποτελέσματα.*

10.45' -11.00' : Κ. Κοπανιάς, *Αρχαιολογική και ιστορική έρευνα στο Βόρειο Ιράκ.*

11.00' -11.15' : Στ. Λεκάκης*, *Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς στον καιρό της οικονομικής ύφεσης: Οικονομικές αξίες, βιώσιμη ανάπτυξη και ο επανενοπιτισμός του πολιτισμού.*

11.30' -12.00' : Συζήτηση

12.00' -12.15' : Διάλειμμα

**ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΙΜΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ: Ανασκαφές και μελέτες**

Προεδρία: Γ. Κορρές – Ν. Σγουρίτσα

12.15' -12.30' : Ν. Σγουρίτσα, Ε. Σαλαβούρα[#], Β. Βλαχοδημητροπούλου[#], *Η ανασκαφή στον Μυκηναϊκό οικισμό στους Λαζάρηδες Αίγινας (2009 και 2010).*

12.30' -12.45' : Γ. Παπαδάτος, *Ταφικές πρακτικές και πολιτισμική ταυτότητα στην Προανακτορική Κρήτη: νέα δεδομένα από τη μελέτη του μινωικού νεκροταφείου στο Λιβάρι Λασιθίου.*

12.45' -13.00' : Α. Σαλίχου*, *Στοιχεία οικιακής αρχιτεκτονικής που συνδέονται με μεταβολές στη σύνθεση των κοινωνικών ομάδων στο εσωτερικό του μινωικού οικισμού της Ζάκρου: Το παράδειγμα της «Οικίας Δα».*

13.00' -13.15' : Μ. Ζωϊτόπουλος*, *Ο μινωικός οικισμός της Ζάκρου έπειτα από την καταστροφή στο τέλος της Νεοανακτορικής περιόδου.*

13.15' -13.30' : Λ. Πλάτων, *Μερικές νέες σκέψεις για τη χρήση του μινωικού «ηθμού».*

13.30' -13.45' : Ι. Βοσκός*, *Οι αποθηκευτικές πρακτικές ως δείκτης οικονομικών ανισοτήτων και κοινωνικών αλλαγών. Η περίπτωση της Προϊστορικής Κύπρου.*

13.45' -14.00' : Β. Βλάχου*, *Κυνήγι και κυνηγοί στην εικονογραφία των Πρώιμων Ιστορικών Χρόνων της Κύπρου*

14.00' -14.15' : Συζήτηση

14.30' : Ξενάγηση στο Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών

Απογευματινή Συνεδρία

ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ: Μελέτη αντικειμένων, χώρων και αρχιτεκτονικών καταλοίπων, ερμηνευτικές προσεγγίσεις

Προεδρία: Β. Λαμπρινουδάκης – Γ. Κοκκορού-Αλευρά

16.30' -16.45' : Ν. Κούρου, *Τήνος-Ξώμπουργο 2009-2010.*

16.45' -17.00' : Μ. Ατζονα-Ρέρεζ*, *Πήλινα ειδώλια από το Ξώμπουργο της Τήνου.*

17.00' -17.15' : Ε. Πέππα-Παπαϊωάννου, *Από τις παλαιές συλλογές κοροπλαστικών έργων του Αρχαιολογικού Μουσείου Πειραιώς.*

17.15' -17.30' : Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά, *Πώρινα αγαλμάτια ένθρονων μορφών από τη Σελλάδα Θήρας.*

17.30' -17.45' : Ν. Γκιολές, Λ. Παλαιοκρασσά-Κόπιτσα, *Παλαιόπολη Άνδρου. Η ανασκαφή της Αγοράς της αρχαίας Άνδρου.*

- 17.45'-18.00': X. Κανελλόπουλος, Ε. Κόλια[#], *Κερύνεια Αχαΐας: οι δύο ναοί στον Προφήτη Ηλία Μαμουσιάς.*
- 18.00'-18.15': Γ. Μοστράτος*, *Προβλήματα αναπαράστασης των αετωματικών συνθέσεων και των ακρωτηρίων του ναού της Αθηνάς Αλέας στην Τεγέα.*
- 18.15'-18.30': Συζήτηση
- 18.30'-18.45': Διάλειμμα

Προεδρία: Ε. Σερμπέτη - Ν. Κούρου

- 18.45'-19.00': Ο. Παλαγγιά, *Μακεδονικές επιδράσεις στην τέχνη της κεντρικής Ασίας και ο απόηχος της εικονογραφίας του Μεγάλου Αλεξάνδρου στη Βακτριανή.*
- 19.00'-19.15': Α. Σφυρόερα*, *Κρατηροφόροι- αργυρά ναζιακά νομίσματα των αρχών του 2ου π.Χ. αι.*
- 19.15'-19.30': Κ. Τζαβελοπούλου*, *Λατρεία ηρώων στις αγορές της αρχαιότητας.*
- 19.30'-19.45': X. Κανελλόπουλος, *Η αρχιτεκτονική της «ρωμαϊκής Αγοράς» στο Γύθειο.*
- 19.45'-20.00': Γ. Κοκκορού-Αλευρά, *Ένα ακόμη αιγιματικό λακωνικό ανάγλυφο.*
- 20.00'-20.15': Στ. Κατάκης, *Θραύσματα ρωμαϊκών σαρκοφάγων από τη Λισό της Κρήτης. Τυπολογικά και εικονογραφικά προβλήματα.*
- 20.15'-20.30': Συζήτηση

=====

Παρασκευή, 15 Απριλίου 2011

Πρωινή Συνεδρία

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ: Από την Ύστερη Αρχαιότητα στους Φράγκους και τους Παλαιολόγους. Ανασκαφές και αρχιτεκτονική, ζωγραφική και μικροτεχνία

Προεδρία: Ν. Γκιολές – Β. Κέπετζη

- 9.15'-9.30': X. Παπακυριακού*, *Τα κτήρια των δημόσιων θεαμάτων στην Ανατολή κατά την ύστερη αρχαιότητα.*
- 9.30'-9.45': Α. Π. Πλιώτα*, *Οἶκοι παντοδαποῖς μαρμάρους περιλαμπόμενοι...: Η μαρτυρία των αφηγηματικών πηγών για τη διακόσμηση της οικίας (4^{ος} – 8^{ος} αι. μ.Χ.).*
- 9.45'-10.00': Σ. Καλοπίση-Βέρτη, Μ. Παναγιωτίδη, *Ανασκαφή στον παλαιοχριστιανικό οικισμό της Καρδάμαινας (αρχαίας Αλάσαρνας) στην Κω: η πορεία της μελέτης της κεραμικής.*
- 10.00'-10.15': Ν. Πάσσαρης*, *Η σταυροθήκη του Πάπα Πασχάλη Α'.*
- 10.15'-10.30': Ε. Γ. Μανωλέσσου*, *Γλυπτική παραγωγή της Θήβας κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο.*
- 10.30'-10.45': Θ. Κωνσταντέλλου*, *Η τεχνοτροπία της χριστιανικής εντοίχιας ζωγραφικής της Αιγύπτου την περίοδο 7ος - 13ος αιώνας. Πορεία εξέλιξης, πρότυπα και επιδράσεις.*
- 10.45'-11.00': Ν. Καραμαούνα*, *Γυναίκες δωρήτριες στους ναούς της Καππαδοκίας κατά τον 13^ο αιώνα. Μια γενική θεώρηση.*
- 11.00'-11.15': Συζήτηση
- 11.15'-11.30': Διάλειμμα

Προεδρία: Μ. Παναγιωτίδη – Σ. Καλοπίση-Βέρτη

- 11.30'-11.45': Γ. Πάλλης, *Μία υδραυλική κατασκευή της πρώιμης βενετικής περιόδου στο Επάνω Κάστρο της Άνδρου και αντίστοιχες εγκαταστάσεις σε μεσαιωνικούς οικισμούς.*
- 11.45'-12.00': Ε. Μπαρμπανίτσα*, *Στοιχεία ένδυσης από φραγκικές θέσεις του νομού Ηλείας.*
- 12.00'-12.15': Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου, *Ζητήματα του διακόσμου του ναού των Εισοδίων στον Σμιλέ Αμαρίου (14^{ος} αι.): εικονογραφικά θέματα και η θέση των τοιχογραφιών στην τέχνη της ευρύτερης περιοχής.*
- 12.15'-12.30': Α. Σφήκα*, *Ο απόηχος της δεύτερης παλαιολόγιας τεχνοτροπίας σε ναούς της Κρήτης (μέσα 14ου αι. – αρχές 16ου αι).*
- 12.30'-12.45': Ν. Μαστρογρήστος*, *Ο τοιχογραφικός διάκοσμος του ναού του Αγίου Νικολάου στα Μαρτσά της Ρόδου (1434/5).*
- 12.45'-13.00': Συζήτηση
- 13.30': Ξενάγηση στο Νομισματικό Μουσείο

Απογευματινή Συνεδρία

ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ: Εικονογραφία και υλικός πολιτισμός

Προεδρία: Ε. Δεληγιάννη-Δωρή – Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου

- 16.30'-16.45': Ι. Ασημακοπούλου*, *Ένα πιθανό πρότυπο για το 'studiolo' του Φραγκίσκου Α' των Μεδίκων στο Palazzo Vecchio στη Φλωρεντία: η "Αίθουσα του θριάμβου της Αρετής" στην Casa Vasari στο Arezzo.*
- 16.45'-17.00': Ε. Θ. Χαρχαρέ*, *Ο πίνακας του Ιωάννη Περμενιάτη στο Μουσείο Correr της Βενετίας και το εικονογραφικό θέμα της Ιεράς Συνομιλίας (Sacra Conversazione).*
- 17.00'-17.15': Ο. Καραγιάννη*, *Η μελέτη του υλικού πολιτισμού μέσω αρχαιολογικών και μουσειακών τεκμηρίων: εξετάζοντας την περίπτωση των Ελλήνων της Βενετίας.*
- 17.15'-17.30': Δ. Χαραλάμπους*, *Ο κύκλος του Ακάθιστου Ύμνου σε μνημεία του 17ου αιώνα στη Λακωνία.*
- 17.30'-17.45': Σ.-Μ. Βερούτη*, *Ο ναός του Αγίου Αθανασίου στον Κουβαρά Αττικής και η θέση του στην τέχνη του 18^{ου} αιώνα.*
- 17.45'-18.00': Συζήτηση
- 18.00'-18.15': Διάλειμμα

ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Προεδρία: Ν. Ζίας – Ο. Παλαγγιά

- 18.15'-18.30': Ε. Ε. Μαυρομιχάλη, *Αλήθεια και στερεότυπο στη ζωγραφική: Η περίπτωση του Θεόφιλου.*
- 18.30'-18.45': Κ. Ντακόλια*, *Η συμμετοχή του Παύλου Μαθιόπουλου στην εικονογράφηση του μυθιστορήματος «Οι Άθλιοι των Αθηνών».*
- 18.45'-19.00': Δ. Παυλόπουλος, *Ένα μνημείο, δύο γλύπτες: Η περίπτωση του Ηρώου Ιτέας.*
- 19.00'-19.15': Μ. Χαρίση*, *Η «άγνωστη» Βάσω Κατράκη: τα ζωγραφικά έργα της.*
- 19.15'-19.30': Σπ. Μοσχονάς*, *Η συλλογή έργων τέχνης του Υπουργείου Παιδείας, δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.*
- 19.30'-19.45': Συζήτηση
- 19.45'-20.00': Κλείσιμο του Συμποσίου – Συμπεράσματα

Επιτοίχιες ανακοινώσεις (Posters):

- Κ. Νικολοπούλου^Α, *«Είναι ο Παρθενώνας λευκός;» Η πρόσληψη του αρχαίου γραπτού διακόσμου των κλασικών οικοδομημάτων της Ακρόπολης από το σύγχρονο επισκέπτη.*
- Π. Παπανικολάου^Α, *Ο τοιχογραφικός διάκοσμος των ναών Çarikli, Karanlik και Elmali Kilise στα Κόραμα της Καππαδοκίας. Ένα βυζαντινό εργαστήριο ζωγραφικής; Μερικές παρατηρήσεις.*
- Μ. Ρογκενμπούκε^Β, *Συντήρηση: ο νέος τομέας του Τομέα.*
- Α. Σφυρόερα*, *Το Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Ιστορία, δράσεις, προοπτικές.*

Οργανωτική Επιτροπή Συμποσίου

Καθ. Ν. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα, Διευθύντρια του Τομέα
Καθ. Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου
Λέκτ. Α. Παπαδημητρίου-Γραμμένου
Λέκτ. Ε. Μαυρομιχάλη
Λέκτ. Στ. Κατάκης

Το Συμπόσιο και η έκδοση του προγράμματος ενισχύθηκαν οικονομικά από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το 'Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα' (www.kardamitsa.gr) και το βιβλιοπωλείο Γ. Θεοδώρου 'Andromeda Books. The Classics Bookshop of Athens'

(www.andromedabooks.gr)